

V Bruseli 20. novembra 2025
(OR. en)

15712/25

TELECOM 420
COMPET 1209
CYBER 339

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	19. novembra 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 835 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE STRATÉGIA PRE DÁTOVÚ ÚNIU SPRÍSTUPNENIE ÚDAJOV PRE UMELÚ INTELIGENCIU

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 835 final.

Príloha: COM(2025) 835 final

V Bruseli 19. 11. 2025
COM(2025) 835 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

STRATÉGIA PRE DÁTOVÚ ÚNIU
SPRÍSTUPNENIE ÚDAJOV PRE UMELÚ INTELIGENCIU

1. Úvod – Sprístupnenie údajov pre umelú inteligenciu

Umelá inteligencia mení svetové hospodárstvo a EÚ potrebuje veľké objemy kvalitných údajov, aby mohla byť konkurencieschopná a podporovať inovácie. Bez takýchto údajov nemôže EÚ vybudovať silné modely umelej inteligencie, optimalizovať zdravotnú starostlivosť či energetický systém, ani si udržať vedúce postavenie v odvetví priemyslu. Najmä v prípade malých a stredných podnikov bude mať lepší prístup k údajom rozhodujúci význam pre ich rozširovanie a zachovanie konkurencieschopnosti.

EÚ položila pevné základy pre vytvorenie bezpečného a interoperabilného jednotného trhu s údajmi prostredníctvom základných právnych predpisov, ako je akt o údajoch¹, ako aj investovaním do spoločných európskych dátových priestorov². Zároveň sa vďaka Akčnému plánu pre kontinent umelej inteligencie³ a Stratégii využívania umelej inteligencie⁴ vytvorili podmienky na to, aby EÚ mohla získať vedúce postavenie pri vývoji a využívaní umelej inteligencie.

EÚ však čelí nedostatku údajov na vývoj umelej inteligencie, ako aj rastúcej geopolitickej konkurencii v situácii, keď sa údaje čoraz viac považujú za strategické aktívum. Mnohé hodnotné údaje sú izolované alebo sa nedostatočne využívajú, okrem iného v dôsledku zložitej spleti pravidiel týkajúcich sa údajov, zatiaľ čo globálni konkurenti napredujú rýchlejšie s cieľom využiť údaje na dosiahnutie technologických a priemyselných výhod.

S cieľom uľahčiť dodržiavanie predpisov a zlepšiť predvídateľnosť sa v súhrnnom balíku opatrení v digitálnej oblasti navrhuje zjednodušiť regulačné prostredie **zlúčením štyroch právnych nástrojov do jedného súdržného rámca pre údaje**. Okrem toho s cieľom podporiť spoločnosti a uľahčiť dodržiavanie predpisov bude stratégiu sprevádzať **komplexný podporný balík v rámci aktu o údajoch**. Vzorové zmluvné podmienky, štandardné zmluvné doložky pre zmluvy o cloud computingu a špecializované asistenčné pracovisko pomôžu najmä MSP zorientovať sa v povinnostiach, znížiť právnu zložitosť a zamerať sa na inovácie. Vzorové zmluvné doložky sa budú uplatňovať na vzťahy B2G aj B2B, čím sa podporí tvorba a výmena údajov a zjednodušenie zmlúv⁵.

Stratégia pre dátovú úniu presúva zameranie z pravidiel na výsledky. Na dosiahnutie tohto cieľa bude EÚ konať v troch prioritných oblastiach:

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2854 z 13. decembra 2023 o harmonizovaných pravidlách týkajúcich sa spravodlivého prístupu k údajom a ich používania, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/2394 a smernica (EÚ) 2020/1828.

² Pracovný dokument útvarov Komisie o spoločných európskych dátových priestoroch, SWD(2024) 21 final, 24. januára 2024.

³ Európska komisia (2025). Akčný plán pre kontinent umelej inteligencie. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. COM(2025) 165 final. Brusel, Európska komisia.

⁴ Európska komisia, Stratégia využívania umelej inteligencie, COM(2025) 723 final, Brusel, 8. októbra 2025.

⁵ [Aktualizované vzorové zmluvné doložky EÚ o modeloch umelej inteligencie | Komunita verejných obstarávateľov.](#)

- **rozšírenie prístupu k údajom pre umelú inteligenciu**, napríklad iniciatívami ako sú **dátové laboratóriá**, ktoré ponúkajú dôveryhodné pseudonymizačné služby a združujú zdroje údajov medzi verejnými a súkromnými subjektmi s cieľom poskytnúť spoločnostiam a výskumným pracovníkom kvalitné súbory údajov,
- **zefektívnenie pravidiel týkajúcich sa údajov** s cieľom uľahčiť výmenu údajov pre podnikateľské subjekty a výskumných pracovníkov vrátane **reformy súhlasu so súbormi cookie** s cieľom znížiť tzv. cookie fatigue a zároveň chrániť práva,
- **posilnenie globálnej pozície EÚ v oblasti medzinárodných tokov údajov** prostredníctvom boja proti neodôvodneným obchodným prekážkam, aby európske spoločnosti mohli súťažiť za rovnakých podmienok na celom svete.

2. Európska dátová stratégia (2020 – 2025)

Európskou dátovou stratégiou z roku 2020⁶ EÚ vytvorila právne a inštitucionálne základy bezpečného a spravodlivého jednotného trhu s údajmi. Cieľom bolo uvoľniť potenciál údajov pre inovácie a rast a zároveň chrániť práva. V kontexte generatívnej umelej inteligencie a rastúcej geopolitickej konkurencie je však jasné, že EÚ musí ísť nad rámec vybudovaných základov.

Európska dátová stratégia bola hnacou silou kľúčových právnych predpisov na budovanie dôvery, podporu výmeny údajov a objasnenie pravidiel v celom hodnotovom reťazci údajov. **Aktom o správe údajov** sa vytvorili mechanizmy dôveryhodnej výmeny údajov, zaviedla sa regulácia sprostredkovateľov, rámec pre dobrovoľné zdieľanie údajov spoločnosťami na účely všeobecného záujmu (dobrovoľný dátový altruizmus) a otvorili sa určité chránené súbory údajov verejného sektora. **Akt o údajoch** uvoľní údaje z pripojených produktov a služieb objasnením práv na prístup a používanie. Napokon podľa **smernice o otvorených dátach** a jej vykonávacieho aktu o súboroch údajov s vysokou hodnotou (účinného od júna 2024) sa určité súbory údajov verejného sektora museli voľne a otvorene sprístupniť v strojoivo čitateľných formátoch. V existujúcom legislatívnom rámci však treba ešte vyriešiť otázky ako nejednotné vnútroštátne vykonávanie a neistota v súvislosti s obchodným tajomstvom.

Medzi podporné opatrenia, ktoré boli stanovené v rámci Európskej dátovej stratégie, patrí spolupráca s Európskym dátovým inovačným výborom s cieľom koordinovať úsilie členských štátov a žiadosť o normalizáciu s cieľom položiť základy európskeho rámca dôveryhodných údajov⁷.

⁶ *The European data strategy – Shaping Europe’s digital future* [Európska dátová stratégia – Formovanie digitálnej budúcnosti Európy], Úrad pre publikácie, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/645928>.

⁷ Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2025) 4135 z 1. júla 2025 o žiadosti o normalizáciu predloženej európskym normalizačným organizáciám, pokiaľ ide o európsky rámec dôveryhodných údajov na podporu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2854, dostupné na tejto adrese: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/enorm/mandate/614_en (stránka navštívená 27. októbra 2025).

Aby sa európsky jednotný trh s údajmi stal skutočnosťou, Komisia v rokoch 2021 až 2024 investovala aj 336 miliónov EUR do 14 strategických spoločných európskych dátových priestorov pokrývajúcich kľúčové hospodárske odvetvia a oblasti verejného záujmu, čím doplnila úsilie členských štátov a súkromného sektora. Tieto priestory poskytujú bezpečnú infraštruktúru a rámce riadenia pre dobrovoľnú výmenu údajov za dohodnutých podmienok. Momentálne sa treba sústrediť najmä na zintenzívnenie tohto úsilia s cieľom dosiahnuť celoeurópsky vplyv.

Európsky dátový priestor pre diagnostické zobrazovanie v onkológii zahŕňa anonymizované zdravotné snímky a anotácie. Do roku 2027 bude obsahovať viac ako 60 miliónov onkologických diagnostických snímok.

3. EÚ čakajú tri výzvy

Keďže technológie a služby umelej inteligencie menia podobu globálneho prostredia, EÚ sa musí urýchlene venovať trom novým strategickým výzvam, ktorými sú nedostatok údajov, regulačná zložitosť a rastúca globálna konkurencia.

Nedostatok údajov: štrukturálna prekážka inovácií

S nárastom generatívnej umelej inteligencie, veľkých jazykových modelov (LLM) a agentovej umelej inteligencie⁸ sa prístup k objemným, kvalitným, neznámym a tematicky špecifickým súborom údajov stal určujúcim faktorom globálnej konkurencieschopnosti. Podľa Epoch AI sa veľkosť súborov údajov používaných na tréning LLM približne každých šesť mesiacov zdvojnásobuje⁹.

Na tréning LLM a iných druhov základných modelov je potrebné obrovské množstvo rôznorodých súborov údajov. Zo štúdií vyplýva, že pri súčasných trendoch by sa objem verejne dostupných tréningových údajov mohol vyčerpať v rokoch 2026 až 2032¹⁰.

EÚ stojí pred dvoma úlohami: i) zvýšiť dostupnosť kvalitných súborov údajov vrátane sektorovo špecifických súborov údajov a ii) zabezpečiť, aby výpočtová infraštruktúra potrebná na spracovanie týchto súborov údajov bola k dispozícii v potrebnom rozsahu. Mnohé európske firmy, najmä MSP a startupy, nemajú k dispozícii objem a rozmanitosť údajov a prístup

⁸ „Agentová AI sú systémy AI, ktoré môžu nezávisle prijímať rozhodnutia a vykonávať úlohy. Agentom to umožňuje rozumieť jazyku, uvažovať o úlohách, autonómne vykonávať činnosti na dosiahnutie vopred stanovených cieľov a komunikovať s okolitým svetom, pričom môžu organizovať interakcie aj s ľuďmi.“

⁹ Robi Rahman a David Owen (2024), „Veľkosť súborov údajov používaných na tréning jazykových modelov sa približne každých šesť mesiacov zdvojnásobuje“. Uverejnené online na epoch.ai. Zdroj: <https://epoch.ai/data-insights/dataset-size-trend> (online zdroj).

¹⁰ Villalobos, P., Ho, A., Sevilla, J., Besiroglu, T., Heim, L. & Hobbhahn, M. (2024). *Position: Will we run out of data? Limits of LLM scaling based on human-generated data* (Pozícia: Minú sa nám údaje? Limity rozvoja LLM na základe údajov vytvorených človekom). V K. Chaudhuri, S. Jegelka, L. Song, D. L. Silver & Y. Ermon (Eds.), *Proceedings of the 41st International Conference on Machine Learning* (Zápis zo 41. medzinárodnej konferencie o strojovom učení) (Zväzok 235, s. 42085 – 42101). PMLR. <https://proceedings.mlr.press/v235/villalobos24a.html>.

k európskym výpočtovým kapacitám potrebným na vývoj konkurencieschopných riešení umelej inteligencie. Ak EÚ čím skôr nezareaguje, hrozí jej, že začne zaostávať.

Regulačná zložitosť: fragmentácia brzdí škálovanie

V nadväznosti na Európsku dátovú stratégiu z roku 2020 EÚ prijala prelomové nariadenia vychádzajúce z existujúcich pravidiel – akt o správe údajov¹¹, akt o údajoch a rôzne odvetvové právne predpisy, ako je nariadenie o európskom priestore pre zdravotné údaje¹². Každá z týchto iniciatív sa zamerala na konkrétne otázky, ako sú mechanizmy zdieľania údajov, spravodlivé rozdelenie hodnoty a riešenie zaťažujúcich požiadaviek na lokalizáciu údajov. V dôsledku zložitej súhry medzi všeobecným nariadením o ochrane údajov (GDPR)¹³ a odvetvovými právnymi predpismi, ako aj nerovnomerného vykonávania v členských štátoch však vzniklo roztrieštené regulačné prostredie, právna neistota (okrem iného aj pre verejné orgány) a zvýšili sa náklady na dodržiavanie predpisov, najmä pre startupy a MSP.

Napríklad poskytovatelia služieb sprostredkovania údajov (oblasť, ktorá je stále len v začiatkoch) musia dodržiavať reštriktívne právne povinnosti, ktoré obmedzujú ich potenciálny rast. Je potrebné vyhnúť sa zaťažovaniu ekosystémov nachádzajúcich sa v počiatočnom štádiu neprimeranými požiadavkami, ktoré bránia využívaniu modelov zdieľania údajov a zavádzaniu dátových priestorov. Na uvoľnenie inovácií musí EÚ zjednodušiť pravidlá prístupu k údajom a ich používania.

Globálna hospodárska súťaž: údaje ako strategické aktívum

Pri pretekoch v umelej inteligencii je kľúčovou strategickou výhodou prístup k údajom s vysokou hodnotou. Na celom svete sa údaje stali geopolitickým aktívom, pričom prístup k údajom, ich lokalizácia a kontrola sa čoraz viac využívajú ako mocenské nástroje. Zatiaľ čo EÚ podporuje otvorené, bezpečné, spravodlivé a dôveryhodné toky údajov, iné jurisdikcie sa riadia asertívnymi alebo protekcionistickými stratégiami. Režimy lokalizácie a reštriktívneho prístupu v zahraničí obmedzujú prístup EÚ ku globálnym zdrojom a vystavujú firmy EÚ hospodárskym a bezpečnostným rizikám. Na využitie plného potenciálu európskej umelej inteligencie musí Únia zaobchádzať s údajmi ako so základným strategickým zdrojom a investovať do bezpečných, kvalitných a interoperabilných súborov údajov, ktoré zodpovedajú európskym hodnotám a normám. Posilnenie schopnosti Európy zhromažďovať, pripravovať a používať vlastné údaje je z hospodárskeho a bezpečnostného hľadiska absolútnou nevyhnutnosťou. EÚ musí zabezpečiť prospešné toky, chrániť citlivé iné ako osobné údaje v rámci EÚ a podporovať digitálnu suverenitu v kontexte čoraz intenzívnejšej technologickej rivality.

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/868 z 30. mája 2022 o európskej správe údajov a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724 (akt o správe údajov) (Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 1).

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/327 z 11. februára 2025 o európskom priestore pre zdravotné údaje a o zmene smernice 2011/24/EÚ a nariadenia (EÚ) 2024/2847.

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.

4. Tri piliere stratégie pre dátovú úniu

Pilier I: Sprístupnenie väčšieho množstva kvalitných údajov pre umeľú inteligenciu a inovácie

Konkurencieschopnosť EÚ v oblasti umelej inteligencie a digitálnych inovácií závisí od prístupu ku kvalitným údajom a infraštruktúry na bezpečné zdieľanie a využívanie údajov vo veľkej kapacite. EÚ už položila pevné základy prostredníctvom spoločných európskych dátových priestorov, rámcov správy údajov a značných investícií do cloudových technológií a cloud computingu. Teraz je potrebné prejsť od pilotných projektov a roztrieštených iniciatív k plynulému, interoperabilnému a udržateľnému dátovému ekosystému, podporovať prelomové inovácie a posilňovať digitálnu suverenitu EÚ.

Na dosiahnutie tohto cieľa bude Komisia konať na základe dvoch vzájomne sa dopĺňajúcich okruhov. Po prvé, spustí hlavné iniciatívy, ktoré sa zaoberajú najbezprostrednejšími prekážkami v EÚ, ktorými sú obmedzený prístup ku kritickým súborom údajov, nedostatočná infraštruktúra pre vývoj umelej inteligencie vo veľkom rozsahu a potreba dôveryhodných prostredí vrátane dátových laboratórií, ktoré prepájajú dátové priestory s vývojármi umelej inteligencie. Tieto dátové laboratóriá budú slúžiť ako špecializované servisné zariadenia poskytujúce chránené prostredie, praktické nástroje a odbornú podporu pre združovanie, prípravu, pseudonymizáciu a anonymizáciu údajov. Pomôžu spoločnostiam (najmä MSP) premeniť údaje na použiteľné zdroje na tréningovanie umelej inteligencie, pričom ostane zachovaná kontrola údajov. Toto úsilie bude úzko súvisieť so stratégiou využívania umelej inteligencie, čím sa zabezpečí, aby sa dostupnosť údajov priamo premietla do zavádzania a inovácií umelej inteligencie vo všetkých odvetviach a vo verejnom sektore. Po druhé, posilní toto úsilie horizontálnymi faktormi: právna zrozumiteľnosť pre združovanie údajov, normy kvality údajov a investície do kapacít

Dátové priestory a dátové laboratóriá: Základné prvky európskeho ekosystému umelej inteligencie

Spoločné európske dátové priestory sú ekosystémy spoločného využívania údajov založené na cloudovej infraštruktúre a jasných pravidlách riadenia prístupu k údajom, ich používania a zdieľania. Spájajú verejné a súkromné subjekty v rámci dôveryhodných mechanizmov na výmenu údajov v rámci odvetví a medzi nimi.

Dátové laboratóriá sú poskytovatelia dátových služieb, ktorí prepájajú tieto dátové priestory s ekosystémom umelej inteligencie. Poskytujú spoločnostiam a výskumným pracovníkom bezpečný, praktický prístup ku kvalitným súborom údajov, podporu potrebnú na zabezpečenie súladu s pravidlami EÚ a ponúkajú nástroje, usmernenia a dôveryhodné prostredie na združovanie, prípravu, označovanie a pseudonymizáciu údajov.

Dátové priestory poskytujú štruktúrované zdroje dôveryhodných údajov, zatiaľ čo dátové laboratóriá transformujú tieto údaje na použiteľné zdroje pre inovácie a vývoj umelej inteligencie, čím sa zabezpečuje plynulý tok od dostupnosti k aplikácii.

syntetických údajov¹⁴, čím sa zabezpečí škálovanie, dôvera a dlhodobá udržateľnosť vo všetkých odvetviach.

i) Rozšírenie spoločných európskych dátových priestorov

Spoločné európske dátové priestory (CEDS) majú zásadný význam pre budovanie jednotného trhu s údajmi. V ďalšej fáze sa rozšíria a prepoja sa s infraštruktúrou umelej inteligencie pomocou dátových laboratórií a továrni umelej inteligencie, čím sa dátové aktíva EÚ premietnu do dôveryhodnej umelej inteligencie. V úzkej súčinnosti so stratégiou využívania umelej inteligencie sa týmto úsilím zabezpečí, aby dátové priestory priamo umožňovali vývoj a zavádzanie umelej inteligencie vo všetkých odvetviach.

Cloudový midlvr Simpl¹⁵ umožní interoperabilitu medzi iniciatívami prostredníctvom modulárneho a bezpečného súboru komponentov z otvorených zdrojov. Tým sa zníži počet prekážok pre MSP a vytvoria sa rýchlejšie prepojenia medzi ekosystémami. Centrum podpory dátových priestorov posilní ich využívanie (najmä v prípade MSP) zvyšovaním informovanosti a praktickými usmerneniami.

Budúce financovanie CEDS zo strany EÚ bude uprednostňovať odvetvia verejného záujmu, ako je zdravotníctvo, mobilita, energetika, verejná správa a životné prostredie, zatiaľ čo vyspelé oblasti, ako sú výroba a financie, prejdú na trhovo orientované modely. Komisia podporí tento prechod presadzovaním rámcov normalizácie, interoperability a spoluinvestovania. Kľúčovými cieľmi budú aj naďalej integrácia koncových používateľov, pripravenosť na umelú inteligenciu a finančná udržateľnosť.

Na urýchlenie zavádzania umelej inteligencie vo všetkých kľúčových odvetviach a podporu vývoja modelov hraničnej umelej inteligencie prostredníctvom iniciatívy pre hraničnú umelú inteligenciu bude EÚ využívať **spoločné európske dátové priestory**, ktoré sú jedným z hlavných opatrení

Ďalšie kroky pre európsky priestor pre zdravotné údaje (EHDS):

EHDS bude slúžiť ako hlavný most medzi ekosystémami zdravotných údajov a vývojom umelej inteligencie, čo umožní dátovým laboratóriám a továrňam umelej inteligencie využívať anonymizované a syntetické súbory údajov v dôveryhodných prostrediach spracovania.

Od marca 2029 sa budú vo všetkých členských štátoch vymieňať patientske sumáre a elektronické lekárske predpisy, pričom väčšina zdravotných údajov sa bude používať sekundárne. Do marca 2031 sa takéto používanie rozšíri na zdravotné snímky, laboratórne výsledky a prepúšťacie správy, pričom na sekundárne používanie sa doplnia genomické a iné údaje.

¹⁴ Syntetické údaje sú umelo generované údaje, ktoré sa nezhrmažďujú z udalostí v reálnom svete, ale napodobňujú štatistické charakteristiky, vzory a vzťahy súboru údajov z reálneho sveta.

¹⁵ Simpl je bezpečný midlvr s otvoreným zdrojovým kódom, ktorý podporuje prístup k údajom a interoperabilitu v európskych iniciatívach v oblasti údajov. Poskytuje viacero kompatibilných komponentov, ktoré možno voľne používať a ktoré sú v súlade so spoločným štandardom kvality a zdieľania údajov; <https://simpl-programme.ec.europa.eu/>.

v rámci stratégie využívania umelej inteligencie. Tieto opatrenia sú úzko prepojené s ďalšími hlavnými iniciatívami využívania umelej inteligencie, ako sú základné modely pre priemysel, farmaceutický výskum pomocou nástrojov umelej inteligencie, mestá s ambíciou autonómnej jazdy. Všetky tieto iniciatívy vychádzajú z odvetvových údajov sprístupnených prostredníctvom spoločných európskych dátových priestorov. Tento prístup sa premieňa do konkrétnych aplikácií: skríningové zdravotné strediská využívajúce umelú inteligenciu, ktoré validujú diagnostické nástroje využívaním európskeho priestoru pre zdravotné údaje¹⁶; dôveryhodné združovanie údajov vo výrobe prostredníctvom dátového priestoru pre priemyselnú výrobu s cieľom trénovať špecializované modely umelej inteligencie a modely hraničnej umelej inteligencie a agropotravinárska platforma umelej inteligencie, ktorá podporuje zavádzanie poľnohospodárskych nástrojov založených na umelej inteligencii využívaním spoločného európskeho poľnohospodárskeho dátového priestoru.

Od roku 2026 bude pokračovať zavádzanie dátových priestorov v prioritných odvetviach s podporou prebiehajúcich investícií EÚ vo výške približne 100 miliónov EUR, ktoré umožnia využívanie dôveryhodných a rozsiahlych údajov pre aplikácie umelej inteligencie. **Európsky priestor pre zdravotné údaje** bude podporovať využívanie umelej inteligencie pri diagnostike a v personalizovanej medicíne a bude slúžiť ako hlavný most medzi ekosystémami zdravotných údajov a vývojom umelej inteligencie, čo umožní dátovým laboratóriám a továrňam umelej inteligencie využívať anonymizované a syntetické súbory údajov v dôveryhodných prostrediach spracovania; spoločný európsky **dátový priestor pre mobilitu** umožní spojenie vozidiel, infraštruktúry a logistiky v záujme bezpečnejšej a ekologickejšej dopravy; energetický dátový priestor zjednoduší inteligentné a flexibilné energetické služby a **mediálny dátový priestor** podporí kreatívny priemysel prostredníctvom kultúrnych inovácií založených na umelej inteligencii. Dátové laboratóriá budú fungovať ako praktické vstupné body do týchto dátových priestorov a pomáhať organizáciám pri prístupe k údajom, ich príprave a účinnom využívaní pre umelú inteligenciu. V tomto rámci **európsky priestor pre právne údaje** rozšíri prístup k právnym a justičným údajom prostredníctvom spoločných identifikátorov a metaúdajov pre judikatúru a právne predpisy, čo umožní právnym technológiám (tzv. LegalTech) využívať tieto údaje. V tejto súvislosti sa preskúma potreba centralizovaného úložiska údajov o zmluvných podmienkach pre automatizované uzatváranie zmlúv.

Komisia urýchli digitalizáciu zelených technológií prostredníctvom **dátového priestoru pre Európsku zelenú dohodu**, ktorý komunite zameranej na tieto technológie umožní rozšíriť medziodvetvové riešenia pomocou opätovne použiteľných komponentov a kvalitných súborov údajov. Medzi prioritné opatrenia patria služby založené na údajoch pre európsku stratégiu pre odolnosť v oblasti vody, digitalizácia postupov udeľovania povolení, pilotné projekty v oblasti vysledovateľnosti textílií a prírodných kreditov a pokročilé monitorovanie lesov so strojovým učením na základe otvorených a dôverných údajov.

¹⁶ Bude vychádzať aj z európskeho plánu na boj proti rakovine, stratégie pre vedy o živej prírode a plánu EÚ pre kardiovaskulárne zdravie.

Európsky dátový priestor pre obranu vytvorí dôveryhodné prostredie na združovanie operačných, priemyselných a výskumných údajov s cieľom vyvinúť obranné systémy novej generácie, posilniť priemyselnú kapacitu a technologickú suverenitu EÚ znížením závislosti od poskytovateľov z tretích krajín. Na základe skúseností Ukrajiny s obranou založenou na údajoch Komisia preskúma spoluprácu a výmenu poznatkov. Iniciatíva sa vypracuje v spolupráci s členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami vrátane podnikateľských subjektov.¹⁷

ii) Dátové laboratóriá

Ako sa uvádza v Akčnom pláne pre kontinent umelej inteligencie, dátové laboratóriá budú špecializovanými zariadeniami spájajúcimi držiteľov údajov, spoločné európske dátové priestory, tematicky špecifické dátové ekosystémy a európsky ekosystém umelej inteligencie. Dátové laboratóriá¹⁸ budú poskytovať praktické služby (ako je združovanie¹⁹, príprava²⁰, označovanie a pseudonymizácia údajov²¹) s cieľom pomôcť organizáciám, najmä startupom a scaleupom pri bezpečnej výmene a používaní údajov, uľahčovať kooperatívne tréningovanie umelej inteligencie a podporovať vývoj modelov umelej inteligencie v kľúčových odvetviach, pri ktorom sa pokryjú rôzne modely správy a udeľovania licencií. V súlade so stratégiou využívania umelej inteligencie dátové laboratóriá premietnu dostupnosť vysokokvalitných údajov do konkrétneho zavádzania umelej inteligencie, pričom budú slúžiť ako praktické faktory, ktoré urýchľujú experimentovanie, prijímanie a rozširovanie. Môžu sa použiť aj na vykonávanie úloh pre dátové priestory a iné dátové infraštruktúry, ktoré si vyžadujú pokročilé zdroje umelej inteligencie, napríklad vytváranie syntetických údajov alebo vykonávanie pokročilých opatrení na ochranu súkromia a obchodného tajomstva, s cieľom pomôcť organizáciám bezpečne zdieľať a používať údaje.

Združovaním verejných a súkromných zdrojov pomôžu dátové laboratóriá prekonať kľúčové zlyhanie trhu, ktorým je obmedzená dostupnosť rôznorodých, kvalitných údajov a neochota zdieľať údaje v súkromnej držbe na tréningovanie umelej inteligencie. Budú fungovať prostredníctvom existujúcich prístupových kanálov a rámcov bez toho, aby si vyžadovali priamy prenos údajov. Dátové priestory teda zostanú dôveryhodnými infraštruktúrami, v ktorých sa údaje spravujú a sprístupňujú, zatiaľ čo dátové laboratóriá môžu fungovať ako

¹⁷ Táto iniciatíva sa bude riadiť štúdiou uskutočniteľnosti, ktorú vypracuje Európska obranná agentúra do konca roka 2025.

¹⁸ V niektorých kontextoch sa na označenie podobných zariadení, ktoré umožňujú štruktúrované, bezpečné a dôveryhodné používanie údajov v rôznych prostrediach používa pojem „dátové kontajnery“. Spolu so širšou koncepciou „kontajnerizácie údajov“ odzrkadľujú komplementárny prístup k organizácii a správe výmeny údajov, podpore interoperability a konzistentnosti v celom ekosystéme umelej inteligencie EÚ.

¹⁹ Kombinovanie a zdieľanie údajov z viacerých zdrojov do jedného centralizovaného registra alebo spoločného prostredia.

²⁰ Organizácia, integrácia, validácia a uchovávanie údajov vrátane ich označovania na zlepšenie prístupu a používania.

²¹ Článok 4 bod 5 nariadenia (EÚ) 2016/679: „[P]seudonymizácia“ je spracúvanie osobných údajov takým spôsobom, aby osobné údaje už nebolo možné priradiť konkrétnej dotknutej osobe bez použitia dodatočných informácií, pokiaľ sa takéto dodatočné informácie uchovávajú oddelene a vzťahujú sa na ne technické a organizačné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby osobné údaje neboli priradené identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osobe“.

operačné rozhranie, ktoré umožňuje ich bezpečné využívanie pre umelú inteligenciu s pridanou hodnotou.

Účasť bude dobrovoľná a o tom, kto, kedy a ako môže údaje použiť, budú rozhodovať držiteľia údajov. Žiadne údaje sa nebudú prenášať bez výslovného súhlasu. Všetky činnosti budú chránené prísnyimi zárukami dôvernosti a podporované decentralizovanými technikami zachovávajúcimi súkromie, ako je federované učenie, homomorfné šifrovanie a bezpečný viacstranný výpočet. Údaje sa môžu spracúvať lokálne alebo naprieč uzlami bez toho, aby sa zlúčili do jedného úložiska, čím sa zabezpečí, že ostanú pod kontrolou pôvodného držiteľa. Tento model, ktorý je obzvlášť užitočný pre MSP, podporuje dodržiavanie pravidiel EÚ v oblasti ochrany údajov, zaručuje dôvernosť, buduje dôveru a zároveň rozširuje využívanie údajov pre umelú inteligenciu.

Výpočtová kapacita EÚ sa z vysokovýkonnej výpočtovej techniky (HPC) orientovanej na vedu v rámci spoločného podniku EuroHPC vyvinula na továrne umelej inteligencie, ktoré rozširujú túto koncepciu na podporu vývoja umelej inteligencie a prepájajú výpočtovú infraštruktúru s prístupom k údajom a experimentovaním s nimi. Plánované gigatovárne umelej inteligencie zvýšia výpočtovú kapacitu zariadení umelej inteligencie.

V tomto rámci sa v rámci iniciatívy tovární umelej inteligencie zriadia prvé dátové laboratóriá prostredníctvom EuroHPC, ktoré poskytnú chránené prostredia a dátové služby na prepojenie vývojárov umelej inteligencie so spoločnými európskymi dátovými priestormi v oblastiach, ako je zdravotná starostlivosť, výroba, energetika a klíma, ktoré sa rozšíria na jazyky, kybernetickú bezpečnosť a kultúrne dedičstvo. S cieľom zabezpečiť, aby sa ich služby dostali k spoločnostiam a subjektom verejnej správy, budú dátové laboratóriá úzko spolupracovať s európskymi centrami digitálnych inovácií (EDIH), ktoré pôsobia ako kontaktné miesta pre používateľov a pomáhajú zosúladiť potreby údajov s konkrétnymi aplikáciami.

Ďalšie dátové laboratóriá sa zriadia nezávisle v iných oblastiach s cieľom riešiť špecifické odvetvové alebo výskumné potreby, napríklad v odvetví energetiky. Plánované gigatovárne umelej inteligencie zvýšia výpočtovú kapacitu zariadení AI a pripraví model dátového laboratória na komerčné zavádzanie v celej EÚ, čím ho premenia na sebestačný ekosystém výpočtových, dátových a inovačných služieb umelej inteligencie.

Dátové laboratóriá budú poskytovať služby konkrétne v deviatich kľúčových oblastiach:

- **Most medzi dátovými priestormi a ekosystémami umelej inteligencie:** praktické prepojenie, ktoré spoločnostiam umožňuje prístup ku kvalitným interoperabilným údajom prepojením spoločných európskych dátových priestorov s vývojármi umelej inteligencie, infraštruktúrami a odvetvovými ekosystémami.
- **Technická infraštruktúra a nástroje:** dátové kontajnery umožnia efektívne uchovávanie a organizáciu údajov doplnené chránenými prostrediami na spracovanie citlivých údajov na mieste spolu s nástrojmi pripravenými na použitie na prípravu údajov a technikami na ochranu súkromia s cieľom dosiahnuť anonymizáciu a generovanie syntetických údajov. Zabezpečí sa vysoká úroveň použiteľnosti,

rýchlosti a škálovateľnosti, aby boli nástroje jednoduché, spoľahlivé a ľahko použiteľné.

- **Združovanie údajov:** podpora spoločností pri zhromažďovaní údajov z verejných zdrojov a zdrojov s obmedzeným prístupom (najmä údajov používaných na inovačné účely) s využitím dôveryhodných mechanizmov spoločného využívania údajov spoločných európskych dátových priestorov. Dátové laboratória budú poskytovať podnikateľským subjektom pomoc pri dodržiavaní právnych predpisov EÚ v oblasti hospodárskej súťaže pri výmene alebo združovaní údajov. Na základe horizontálnych usmernení, ktoré poskytujú spoločnostiam praktické usmernenia týkajúce sa spolupráce a spoločných zdrojov, a ako ich doplnenie bude Komisia naďalej v tejto úlohe podporovať dátové laboratória špecializovanými usmerneniami o najlepších postupoch pri výmene a združovaní údajov. Okrem toho budú k dispozícii individualizované usmernenia pre jednotlivé dátové laboratória na základe žiadosti podľa oznámenia o neformálnych usmerneniach.
- **Služby pseudonymizácie a anonymizácie:** poskytovanie pokročilých nástrojov a odborných znalostí na odstránenie alebo maskovanie osobných identifikátorov. Tieto služby budú zahŕňať techniky, ako je pseudonymizácia, anonymizácia a diferenciálna ochrana súkromia, ktoré umožnia bezpečné opätovné použitie údajov pri zachovaní analytickej užitočnosti.
- **Generovanie syntetických údajov:** podpora generovania kvalitných súborov syntetických údajov, ktoré replikujú štatistické vlastnosti skutočných údajov bez toho, aby došlo k odhaleniu citlivých alebo dôverných informácií. Dátové laboratória budú poskytovať nástroje a odborné znalosti na generovanie, validáciu a porovnávanie syntetických údajov na tréning a testovanie modelov umelej inteligencie, čím sa doplní úsilie o anonymizáciu a zlepší sa dostupnosť údajov v citlivých oblastiach.
- **Príprava, označovanie a vektorizácia údajov:** komplexná podpora čistenia, označovania, anotácie, obohacovania a vektorizácie súborov údajov, aby boli spoľahlivé, reprezentatívne a použiteľné na tréning umelej inteligencie. Patria sem procesy zabezpečovania kvality, transparentná dokumentácia a spolupráca s odbornými komunitami zamerané na tematicky špecifické označovanie údajov.
- **Regulačné usmernenia a odborná príprava:** poradenstvo prispôbené potrebám s cieľom pomôcť podnikateľským subjektom dodržiavať právo EÚ v kombinácii s odbornou prípravou vývojárov umelej inteligencie v oblasti používania údajov a právnych povinností, ako sú predpisy o umelej inteligencii, autorské práva, obchodné tajomstvá a právo hospodárskej súťaže, spolu s odbornou prípravou vývojárov umelej inteligencie v oblasti využívania údajov a dodržiavania právnych povinností.
- **Most medzi dátovými priestormi a ekosystémami umelej inteligencie:** praktické prepojenie, ktoré spoločnostiam umožňuje prístup ku kvalitným interoperabilným údajom prepojením spoločných európskych dátových priestorov s vývojármi umelej inteligencie, infraštruktúrami a odvetvovými ekosystémami.

Uľahčenie prístupu k údajom: služba založená na dopyte, v rámci ktorej môžu startupy a MSP upozorniť na svoje potreby v oblasti údajov, pričom dátové laboratóriá im pomáhajú nájsť relevantné súbory údajov a prekonať trhové, právne alebo administratívne prekážky.

Ako by dátové laboratórium fungovalo v praxi?

Spoločnosť v členskom štáte X vyvíja systémy prediktívnej údržby elektrických vozidiel založené na umelej inteligencii, ale má ťažkosti s prístupom k dostatočnému množstvu kvalitných údajov zo senzorov z rôznych modelov automobilov a nabíjacích infraštruktúr. Jednotliví výrobcovia sa zdráhajú zdieľať tieto údaje z dôvodu obchodných tajomstiev, ochrany súkromia a obáv súvisiacich s hospodárskou súťažou. Továrne umelej inteligencie budú poskytovať výpočtové zdroje a prostredníctvom svojich integrovaných dátových laboratórií aj služby správy údajov potrebné na prekonanie týchto prekážok.

Prostredníctvom dátového laboratória by spoločnosť mala prístup k dôveryhodným, anonymizovaným a súhrnným súborom údajov z rôznych zdrojov, ako sú verejní prevádzkovatelia nabíjacích staníc, zúčastnení výrobcovia pôvodných zariadení (VPZ) a iné údaje získané v rámci európskeho dátového priestoru pre mobilitu.

Ako súčasť továrne umelej inteligencie by dátové laboratórium ponúkalo:

- *Chránené prostredia na analýzu údajov zo senzorov v reálnom čase prostredníctvom federovaného učenia bez toho, aby údaje opúšťali systémy VPZ.*
- *Anonymizačné služby zabezpečujúce využívanie údajov o vodičovi a vozidle v súlade s ochranou súkromia.*
- *Regulačné usmernenie k uplatňovaniu ustanovení aktu o údajoch o prístupe k údajom a k riadeniu ochrany obchodného tajomstva.*
- *Nástroje na prípravu údajov určené na harmonizáciu rôznych typov senzorov a štandardov kvality.*

Laboratórium by teda pôsobilo ako most medzi dátovým priestorom pre mobilitu a ekosystémom umelej inteligencie, čo by podniku umožnilo tréningovanie spoľahlivých modelov umelej inteligencie a zároveň by sa zabezpečilo zachovanie dôvernosti údajov výrobcov.

iii) Akt EÚ o rozvoji cloudových služieb a vývoji umelej inteligencie

Udržateľné kapacity dátových centier a suverénne cloudové služby a služby umelej inteligencie sú predpokladom dosiahnutia cieľov vytýčených v tejto stratégii EÚ. Keďže sa generuje čoraz väčšie množstvo údajov, rastie potreba zhromažďovať, uchovávať, kombinovať a spracúvať tieto údaje. S cieľom minimalizovať latenciu²² a znížiť závislosť od infraštruktúry nachádzajúcej sa v iných častiach sveta musí EÚ dosiahnuť dostatočnú kapacitu dátových centier.

S cieľom zabezpečiť podnikateľským subjektom a subjektom verejnej správy v EÚ prístup k udržateľnej infraštruktúre dátových centier a suverénnym cloudovým službám a službám

²² Latencia je čas potrebný na prenos údajov z jedného bodu siete do druhého.

umelej inteligencie Komisia v prvom štvrtroku 2026 navrhne **akt EÚ o rozvoji cloudových služieb a vývoji umelej inteligencie**. Táto iniciatíva podporí inovácie v celom hodnotovom reťazci cloudu a umelej inteligencie, od integrácie špičkových procesorov až po udržateľné technológie chladenia a hardvér a softvér umelej inteligencie. Urýchli sa ňou aj zavádzanie udržateľnej kapacity dátových centier, čím EÚ získa infraštruktúru potrebnú pre bezpečné a suverénne cloudové služby a služby umelej inteligencie.

iv) **Strategické dátové aktíva: verejný sektor, vedecké, kultúrne a jazykové zdroje**

Konkurencieschopnosť EÚ v oblasti umelej inteligencie závisí od prístupu ku kvalitným, štruktúrovaným a dôveryhodným údajom. Súborny vedeckých, kultúrnych a jazykových údajov sú rozhodujúcimi faktormi umožňujúcimi spoľahlivé modely umelej inteligencie, prelomové výsledky výskumu a technologickú suverenitu.

Rozšíria sa referenčné súborny údajov verejného sektora podľa smernice o otvorených dátach. Súborny údajov s vysokou hodnotou²³ sa musia sprístupniť bezplatne prostredníctvom aplikačných programovacích rozhraní (API) v strojovo čitateľnom formáte a v prípadoch potreby by sa mali dať hromadne stiahnuť. V roku 2026 Komisia navrhne rozšíriť zoznam súborny údajov s vysokou hodnotou tak, aby zahŕňal právne, súdne, administratívne a iné údaje. To pomôže najmä startupom a MSP. Komisia bude takisto monitorovať, či by sa mali pridať ďalšie súborny údajov.

Schopnosť vedeckých údajov prinášať prelomové zmeny sa už potvrdila, napríklad v prípade nástroja AlphaFold²⁴. Dobre štruktúrované databázy znižujú náklady na výskum a vývoj, urýchľujú inovácie a otvárajú nové možnosti v oblasti materiálov, liekov, energetiky a biotechnológií. S cieľom nadviazať na to bude Komisia pokračovať v mapovaní existujúcich databáz, stanovovaní priorít s odborníkmi, zabezpečovaní práv na používanie a financovaní nových digitálnych infraštruktúr v súlade s európskou stratégiou pre výskumné a technologické infraštruktúry. V tejto súvislosti **európsky cloud pre otvorenú vedu (EOSC)**, ktorý je spoločným európskym dátovým priestorom pre výskum a vývoj, pracuje na zhlukovaní dátových úložisk s dôveryhodnou platformou na zdieľanie a opätovné používanie kvalitných, vyhľadateľných, prístupných, interoperabilných a opätovne použiteľných výskumných údajov, nástrojov a služieb naprieč vednými disciplínami a hranicami v Európe. Tým sa podporí využívanie AI pri vedeckých činnostiach v rámci RAISE²⁵. Pripravovaný návrh aktu

²³ V súlade s prílohou I k smernici o otvorených dátach patria tieto súborny údajov s vysokou hodnotou do týchto kategórií: geopriestorové údaje, pozorovanie Zeme a životné prostredie; meteorológia; štatistika, spoločnosti a vlastníctvo spoločností, mobilita. Môžu sa pridať nové kategórie.

²⁴ AlphaFold je systém umelej inteligencie vyvinutý spoločnosťou Deep Mind, ktorý využíva hĺbkové učenie a veľké množstvo údajov na predpovedanie bielkovinových štruktúr. To pomáha urýchliť prelomový výskum v mnohých oblastiach biológie.

²⁵ Európska komisia (2025). Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Európska stratégia pre umelú inteligenciu vo vede: Príprava podmienok na Zdroj pre vedu o umelej inteligencii v Európe (RAISE). Brusel, 8. októbra 2025, COM(2025) 724 final.

o európskom výskumnom priestore (EVP)²⁶ zároveň posilní právne podmienky na zdieľanie výsledkov výskumu, publikácií a údajov financovaných z verejných zdrojov, prístup k nim a ich opätovné použitie na vedecké účely.

Rozšíria sa aj kultúrne a jazykové zdroje EÚ. V nadväznosti na iniciatívu Europeana²⁷ sa na vývoj umelej inteligencie sprístupní vyše 30 miliónov digitalizovaných diel z európskych kultúrnych inštitúcií. Komisia preskúma spôsoby prehĺbenia spolupráce a podpory udeľovania licencií medzi verejnoprávnymi vysielateľmi a poskytovateľmi umelej inteligencie s cieľom sprístupniť ich audiovizuálne archívy na tréovanie umelej inteligencie s prihliadnutím na odmeňovanie držiteľov práv.

Pilotné projekty v rámci **spoločného európskeho priestoru pre údaje o jazyku a Aliancie pre jazykové technológie (ALT-EDIC)** využijú crowdsourcing pri tematicky špecifických súboroch údajov, a to aj z menších jazykov, čím sa doplní 477 miliárd momentálne dostupných tokenov – čo je porovnateľné s najvýznamnejšími súbormi údajov na tréovanie umelej inteligencie. Tým sa okrem toho zabezpečí, aby boli do vývoja veľkých jazykových modelov umelej inteligencie (LLM) zahrnuté aj zriedkavé jazyky, čo bude mať vplyv na kvalitu výsledkov systémov umelej inteligencie v týchto jazykoch.

v) **Horizontálne faktory: syntetické údaje, združovanie údajov a normy**

Popri hlavných iniciatívach potrebuje EÚ aj horizontálne opatrenia, ktoré sa týkajú rôznych odvetví a umožňujú škálovateľnosť celého dátového hospodárstva.

Syntetické údaje ako kľúčový faktor získania vedúceho postavenia v oblasti umelej inteligencie

Syntetické údaje²⁸ môžu umožniť tréovanie umelej inteligencie v oblastiach, v ktorých sú údaje obmedzené alebo citlivé, od výskumu zriedkavých chorôb až po robotiku či hraničné situácie autonómnej jazdy. Tým sa umožní vývoj modelov umelej inteligencie bez toho, aby došlo k odhaleniu osobných alebo proprietárnych informácií, čím sa posilní konkurencieschopnosť a inovácie na ochranu súkromia.

S cieľom využiť tento potenciál Komisia vypracuje usmernenia a normy pre dôveryhodné používanie syntetických údajov, preskúma súvisiace právne otázky, uskutoční konzultácie o dobrovoľnom európskom systéme certifikácie a preskúma možnosť zriadenia „továrne syntetických údajov“ na poskytovanie prístupu k vysokovýkonnej výpočtovej technike na generovanie rozsiahlych súborov údajov. Špičkový výskum a vývoj v oblasti techník generovania syntetických údajov sa bude financovať aj z programu Horizont Európa.

²⁶ Európska komisia, pripravovaný návrh aktu o európskom výskumnom priestore (EVP), oznámený v pracovnom programe Komisie na rok 2025, Brusel, 11. februára 2025, dostupné na tejto adrese: <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2025>.

²⁷ Europeana, *Európska digitálna knižnica kultúrneho dedičstva*, dostupná na tejto adrese: <https://www.europeana.eu/en> (stránka navštívená 27. októbra 2025).

²⁸ Pozri vymedzenie pojmu v predchádzajúcom texte.

Vytvorenie predpokladov na združovanie strategických údajov

Mnohým spoločnostiam (napríklad v oblasti zdravia, mobility, energetiky, poľnohospodárstva a výroby) chýbajú veľké a rôznorodé súbory údajov potrebné na tréning modelov umelej inteligencie. Združovanie údajov týkajúcich sa počiatočných fáz výrobného cyklu výrobkov a služieb by mohlo priniesť spoločné výhody, ale spoluprácu brzdí právna neistota a obavy z porušenia práva hospodárskej súťaže.

Komisia bude naďalej konať s cieľom zabezpečiť spoločnostiam právnu zrozumiteľnosť v súlade s výzvou na premenu pravidiel na výsledky uvedenou v správe Maria Draghiho o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti. V horizontálnych usmerneniach o dohodách o spolupráci medzi konkurentmi z roku 2023 je už vysvetlené, kedy je združovanie údajov zlučiteľné s právom EÚ v oblasti hospodárskej súťaže, s praktickými príkladmi a zárukami.

V záujme ďalšieho uľahčenia zákonnej a účinnej spolupráce v oblasti údajov prostredníctvom dátových laboratórií Komisia vydá osobitné usmernenia o najlepších postupoch pri výmene a združovaní údajov.

Okrem toho môže Komisia na požiadanie podľa oznámenia o neformálnych usmerneniach poskytnúť usmernenia v oblasti práva hospodárskej súťaže pre konkrétne viacnárrodné projekty a iniciatívy súvisiace s údajmi na podporu cezhraničných inovácií, odolnosti priemyslu a vývoja umelej inteligencie. Tým, že sa združovanie údajov stane dôveryhodnou a právne zabezpečenou možnosťou, môže EÚ dosiahnuť vyššiu efektívnosť a urýchliť prelomové objavy v kľúčových odvetviach.

Zvýšenie úrovne kvality údajov a zberu údajov

Bez spoľahlivých noriem by aj najambicióznejšie úsilie o výmenu údajov mohlo byť ohrozené fragmentáciou a nízkou mierou využívania. V európskom rámci pre dôveryhodné údaje²⁹ sú už stanovené pravidlá zdieľania, metaúdajov a spravovania, je však potrebná ďalšia práca na riešení vznikajúcich problémov.

Komisia predloží žiadosť o normalizáciu pre **európsku normu kvality údajov**, ktorá sa bude vzťahovať na úplnosť, konzistentnosť, pôvod, sémantickú jasnosť a spravovanie, pričom podnikateľským subjektom, regulačným orgánom a výskumným pracovníkom poskytne spoločné referenčné hodnoty pre spoľahlivé súbory údajov. Táto práca doplní prebiehajúce

Draghiho správa: „Aby sa prekonal nedostatok veľkých súborov údajov v EÚ, mali by sa pri tréningu modelov využívať údaje, ktoré bezplatne sprístupnilo viacero spoločností v EÚ z istého odvetvia. Tento postup by mal byť podporovaný v rámci otvorených zdrojov, ktoré by boli chránené pred presadzovaním antitrustových

²⁹ Pozri aj Európska komisia, vykonávacie rozhodnutie C(2025) 4135 o európskom rámci pre dôveryhodné údaje.

úsilie o normalizáciu kvality údajov a dokumentácie podľa aktu o AI, čím sa zabezpečí súlad medzi požiadavkami na správu údajov a vývoj umelej inteligencie.

Špecializovaná iniciatíva sa zameria na štandardizáciu **postupov anotácie a označovania**, čím sa uľahčí vyhľadávanie, kombinovanie a opätovné použitie údajov a zároveň sa zabezpečí dôvera v ich pôvod a podmienky používania, čo je rozhodujúce pri škálovaní tréningu umelej inteligencie a medziodvetvové opätovné použitie daných údajov. Na workshope pre viacero zainteresovaných strán sa preskúmajú aj normy pre zber údajov z pripojených produktov, snímačov a kamier (vrátane odberu vzoriek, metaúdajov, časových pečiatok, kalibrácie a integrity), pričom sa bude riešiť kľúčová prekážka účinného združovania a opätovného použitia údajov.

Hlavné opatrenia

- Spustenie prvých **dátových laboratórií** na zvýšenie dostupnosti údajov a prepojenie s ekosystémami umelej inteligencie (4. štvrťrok 2025). Tieto laboratória ponúknu aj dôveryhodné služby pseudonymizácie.
- **Spustenie iniciatívy v oblasti kvality údajov pre umelú inteligenciu:** rozšírenie súborov údajov s vysokou hodnotou podľa smernice o otvorených dátach (4. štvrťrok 2026); zriadenie fóra zainteresovaných strán s verejnoprávnymi vysielateľmi a vývojármi umelej inteligencie (2. štvrťrok 2026); sprístupnenie 30 miliónov digitalizovaných predmetov kultúrnej hodnoty na tréning umelej inteligencie (4. štvrťrok 2026) a spustenie iniciatívy na crowdsourcing pre tematicky špecifické údaje a jazykové údaje v menších európskych jazykoch (2. štvrťrok 2026).

Pilier II: Zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa údajov

Dátový rámec EÚ musí zostať jasný, praktický a priaznivý pre inovácie. V záujme zníženia zaťaženia a podpory konkurencieschopnosti Komisia predstavuje legislatívny návrh známy ako **súhrnný balík opatrení v digitálnej oblasti**, ktorého cieľom je okrem iného modernizovať a konsolidovať horizontálne *acquis* EÚ v oblasti údajov. Komisia navyše oznámi aj prácu na koncepcii dodržiavania predpisov jedným kliknutím s cieľom umožniť automatizované regulačné oznamovanie a podporný balík pre akt o údajoch vrátane vzorových zmlúv, štandardných doložiek, usmernení o náhrade a obchodných tajomstvách a právnej asistenčnej služby pre MSP.

i) Zjednodušenie *acquis* EÚ v oblasti údajov

Regulačný rámec EÚ pre údaje vykazuje rýchly rast, v dôsledku čoho vznikajú nové práva, no súčasne sa zvyšuje zložitosť a roztrieštenosť. Zjednodušenie je potrebné na zníženie nákladov na dodržiavanie predpisov, uľahčenie uplatňovania pravidiel a lepšiu podporu inovácií.

Na tento účel Komisia predstavuje uvedený súhrnný balík opatrení v digitálnej oblasti. Zaktualizuje sa ním *acquis*, odstráni sa zbytočná záťaž a zároveň sa zachovávajú základné zásady dátového hospodárstva EÚ. Súhrnný balík opatrení sa zameria na tieto prioritné reformy:

- **Odstránenie zastaraných pravidiel.** Súhrnným balíkom opatrení sa zruší nariadenie o voľnom toku iných ako osobných údajov v Európskej únii³⁰, keďže jeho funkcie už plní akt o údajoch, pričom sa výslovne zachová zásada voľného pohybu iných ako osobných údajov a zákaz neodôvodnenej lokalizácie.
- **Zjednodušenie pravidiel zdieľania údajov.** Súhrnným balíkom opatrení sa zruší akt o správe údajov a jeho základné ustanovenia sa prevezmú do aktu o údajoch. Povinnosti sprostredkovateľov údajov budú jasnejšie, jednoduchšie a dobrovoľné, aby sa umožnili realizovateľné modely a širšie využívanie.
- **Konsolidácia zdieľania údajov verejného sektora.** Pravidlá, ktoré sa nachádzajú čiastočne v akte o správe údajov a čiastočne v smernici o otvorených dátach sa zachovávajú a zlúčia do jednej kapitoly aktu o údajoch. Týmto krokom sa zjednodušia povinnosti a súčasne sa zachová otvorenosť, transparentnosť a spravodlivý prístup. Nový rámec bude okrem toho riešiť nerovnováhu moci pri zdieľaní údajov, čím sa zabezpečia spravodlivé podmienky a hmatateľné výhody pre MSP. Dátové laboratória budú signalizovať sľubné nové súbory údajov verejného sektora, ktoré ešte nie sú zahrnuté.
- **Modernizácia pravidiel pre súbory cookie a podobné technológie.** Súhrnným balíkom opatrení sa zreformujú pravidlá týkajúce sa súborov cookie, ktoré sú v súčasnosti uvedené v smernici o súde a elektronických komunikáciách, a začlenia sa do rámca všeobecného nariadenia o ochrane údajov. Navrhnu sa v ňom praktické riešenia: súbory cookie a podobné technológie na určité nízkorizikové účely by sa mali považovať za zákonné, zatiaľ čo na iné účely by sa prevádzkovatelia mali opierať o jeden z právnych základov podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov. Zjednoduší aj bannery s možnosťou jedného kliknutia. Od webových sídiel sa bude vyžadovať, aby rešpektovali preferencie používateľov, a to aj prostredníctvom ich prehliadačov. Okrem súhrnného balíka opatrení v digitálnej oblasti sa zreformuje rámec pre súde a elektronické komunikácie s cieľom zabezpečiť, aby aktuálne pravidlá spĺňali dnešné potreby a umožňovali účinnú ochranu osôb a podnikateľských subjektov bez toho, aby boli ohrozené základné práva, a tak, aby sa zachovala nezávislá žurnalistika. Príslušné ustanovenia sa začlenia do iných právnych nástrojov, vďaka čomu bude napokon možné smernicu zrušiť.
- **Rámec na ochranu súde priaznivý pre inovácie.** Cielenými zmenami všeobecného nariadenia o ochrane údajov sa predovšetkým objasní pojem osobné údaje, na úrovni EÚ sa zharmonizuje, kedy by sa mali vykonávať posúdenia vplyvu na ochranu údajov, zjednodušia sa oznámenia o porušení ochrany údajov dozorným

Účastník verejnej konzultácie o Únii údajov: „Treba urýchlene aktualizovať pravidlá ochrany súde pri elektronickej komunikácii. Zavedené pravidlá boli navrhnuté v kontexte úplne odlišných technologických podmienok a nezodpovedajú aktuálnym potrebám trhu.“

³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1807 zo 14. novembra 2018 o rámci pre voľný tok iných ako osobných údajov v Európskej únii.

orgánom, zjednodušia sa oznámenia o porušení prostredníctvom jednotného vstupného bodu EÚ, zjednodušia sa informačné povinnosti, ak existujú opodstatnené dôvody očakávať, že jednotlivci už majú informácie a že riziko pre dotknutú osobu je nízke; objasní sa, že oprávnený záujem môže byť právnym základom pre tréning umelej inteligencie vrátane náhodného spracúvania osobitných kategórií údajov; objasnia sa ustanovenia o automatizovanom individuálnom rozhodovaní.

Jedna z kľúčových zmien zmena sa týka uvoľnenia údajov pre umelú inteligenciu prostredníctvom dôveryhodnej anonymizácie. V súčasnosti je hlavným problémom neistota týkajúca sa dostatočnej anonymizácie osobných údajov, ktorá je často odrádzajúcim faktorom pri výmene údajov. Podnikateľské subjekty majú ťažkosti najmä s určením, kedy pseudonymizované údaje už pre určité subjekty nepredstavujú osobné údaje. Táto neistota komplikuje zdieľanie údajov v prípadoch, keď sa z preventívnych dôvodov dodržiavajú požiadavky všeobecného nariadenia o ochrane údajov. Komisia podporí podnikateľské subjekty stanovením prostriedkov a kritérií na určenie toho, či pseudonymizované údaje predstavujú pre určité subjekty osobné údaje.

To bude zahŕňať posúdenie aktuálneho stavu dostupných techník a vypracovanie kritérií na posúdenie rizika spätnej identifikácie. Hoci sú podnikateľské subjekty naďalej plne zodpovedné za dodržiavanie všeobecného nariadenia o ochrane údajov, môžu využiť tieto prostriedky a kritériá na preukázanie toho, že v prípade predmetných údajov nemôže dôjsť k spätnej identifikácii. Zmenami sa uľahčí aj tréning modelov umelej inteligencie s využitím primeraných ochranných opatrení. Cieľom týchto zmien je zabezpečiť právnu zrozumiteľnosť pre vývoj umelej inteligencie vrátane prípadov náhodného spracúvania citlivých údajov, ku ktorým došlo napriek najlepšej snahe vývojárov o odstránenie týchto údajov, a zároveň chrániť práva jednotlivcov a konkurencieschopnosť podnikateľských subjektov.

- **Zlepšenie aktu o údajoch v záujme praktického vykonávania.** Základné prvky **aktu o údajoch** sa meniť nebudú. Na druhej strane sa výmena údajov medzi podnikateľskými subjektmi a subjektmi verejnej správy obmedzí na núdzové situácie, čím sa zníži záťaž a zároveň sa zabezpečí reakcia v krízovej situácii. Cielené dodatočné úpravy zabránia „úniku“ údajov do krajín mimo EÚ, zavedú individualizované režimy pre cloudové služby na mieru a odstránia ustanovenia o inteligentných zmluvách.
- **Zníženie záťaže pre rýchlo sa rozširujúce spoločnosti.** Ustanovenia o MSP v rámci aktu o údajoch, smernice o otvorených dátach a integrovaných pravidiel aktu o správe údajov sa rozšíria o novú kategóriu malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou (250 – 749 zamestnancov).

ii) **Vybudovanie dlhodobého perspektívneho dátového rámca**

V rámci kontroly vhodnosti v digitálnej oblasti bude Komisia pokračovať v preskúvaní *acquis* EÚ v oblasti údajov, aby bolo koherentné, primerané a priaznivé pre inovácie. S osobitným dôrazom na MSP bude identifikovať prekrývanie, medzery a nejasné interakcie,

a to aj s odvetvovými právnymi predpismi v oblasti údajov, s cieľom vytvoriť predvídateľnejší medziodvetvový rámec.

Okrem toho zmodernizujeme právne predpisy v digitálnej oblasti a ochranu údajov³¹. Cílené úpravy môžu uľahčiť dodržiavanie predpisov a posilniť ich presadzovanie, čím sa podporí rozvoj spoľahlivých a dôveryhodných inovácií.

Sprostredkovanie údajov sa stáva čoraz väčším problémom, keďže niektoré spoločnosti zhromažďujú a agregujú osobné údaje a obchodujú s nimi bez vedomia, zmysluplného súhlasu alebo kontroly jednotlivcov. Takéto neprehľadné postupy oslabujú základné princípy právnych predpisov o ochrane údajov, súkromia, narúšajú hospodársku súťaž a narúšajú dôveru verejnosti v digitálne trhy. Treba posilniť presadzovanie existujúcich pravidiel. Komisia posúdi, či sú potrebné dodatočné záruky na obmedzenie týchto praktík, zvýšenie transparentnosti pri obchodovaní s údajmi a zabezpečenie toho, aby jednotlivci a podnikateľské subjekty mohli dôverovať spôsobu prístupu k údajom a ich výmeny v celej Únii.

iii) Dodržiavanie predpisov jedným kliknutím

Spoločnosti v súčasnosti vynakladajú značný čas a peniaze na dodržiavanie predpisov. Dokonca aj údaje, ktoré sú už v digitálnej forme, sa musia často preformátovať a opätovne predložiť viacerým orgánom na manuálnu kontrolu. Táto duplicita vedie k fragmentácii dohľadu a odkláňa zdroje od inovácií.

Okrem zjednodušenia pravidiel investuje EÚ do technológií na automatizáciu kontroly dodržiavania predpisov. Prostredníctvom programu Horizont Európa a programu Digitálna Európa podporuje spoločné dátové modely, rámce interoperability a automatizovanú analýzu. Pilotné projekty už ukazujú, ako môžu automatizované kontroly dodržiavania predpisov v reálnom čase fungovať v praxi. Digitálny pas výrobku je prvým príkladom tohto prístupu v právnych predpisoch o výrobkoch.

Na základe týchto skúseností by „dodržiavanie predpisov jedným kliknutím“ viedlo k tomu, že regulačné požiadavky by boli strojovo overiteľné, čím by sa údaje spoločností zmenili na štandardizované digitálne osvedčenia o dodržiavaní predpisov – podobne ako digitálny pas výrobku umožňuje automatické dodržiavanie predpisov v prípade daného výrobku.

Dodržiavanie predpisov jedným kliknutím by mohlo byť obzvlášť prínosné v oblastiach, ako je kybernetická bezpečnosť, kde spoločnosti musia dodržiavať požiadavky smernice NIS 2³², aktu o kybernetickej odolnosti³³ a iných rámcov.

³¹ Pracovný program Komisie [EUR-Lex – 52025DC0870 – SK – EUR-Lex](#).

³² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2555 zo 14. decembra 2022 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 910/2014 a smernica (EÚ) 2018/1972 a zrušuje smernica (EÚ) 2016/1148 (smernica NIS 2) (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 80 – 152).

³³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2847 z 23. októbra 2024 o horizontálnych požiadavkách kybernetickej bezpečnosti pre produkty s digitálnymi prvkami a o zmene nariadení (EÚ) č. 168/2013 a (EÚ) 2019/1020 a smernice (EÚ) 2020/1828 (akt o kybernetickej odolnosti) (Ú. v. EÚ L, 2024/2847, 20.11.2024).

Nariadenie o **európskej podnikovej peňaženke** bude kľúčovým faktorom umožňujúcim tento prístup. Poskytne dôveryhodné a interoperabilné digitálne prostredie na ukladanie, správu a zdieľanie overiteľných potvrdení vrátane osvedčení o dodržiavaní predpisov. Spoločnosti by mohli využívať **európske podnikové peňaženky** na svoju digitálnu identifikáciu, identifikáciu a validáciu používateľov ekosystému a preukazovanie súladu s viacerými pravidlami EÚ prostredníctvom predkladania osvedčení o dodržiavaní predpisov, zatiaľ čo regulačným subjektom verejného sektora sa poskytne bezpečný a okamžitý prístup k zvalidovaným informáciám. **Európska podniková peňaženka** sa časom stane spoločnou infraštruktúrou podporujúcou administratívne postupy, ako sú udeľovanie licencií, verejné obstarávanie a prístup k financovaniu, čo umožní plynulú digitálnu interakciu medzi podnikateľskými subjektmi a orgánmi na celom jednotnom trhu.

Na zabezpečenie dôvery a právnej istoty bude nevyhnutné určiť, kto je zodpovedný v prípade chýb, nesprávneho použitia alebo zlyhania systému – či už ide o spoločnosť, certifikačný orgán alebo regulačný orgán. Komisia preto tieto otázky preskúma v rámci nadchádzajúcej verejnej konzultácie, pričom posúdi príležitosti aj záruky potrebné na vybudovanie spoľahlivého a zodpovedného automatizovaného ekosystému dodržiavania predpisov.

Okrem znižovania nákladov pre MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou by takýto systém poskytol tvorcom politík aj prehľad o tom, ako pravidlá fungujú v praxi, čím by sa posilnila regulácia založená na dôkazoch. Koncepcia dodržiavania predpisov jedným kliknutím (tzv. one-click compliance) by sa mohla stať základňou programu EÚ v oblasti zjednodušenia fungovania v digitálnom svete, čím by sa konkurencieschopnosť zosúladiła s dôverou a zodpovednosťou.

iv) Pomoc podnikateľským subjektom pri dodržiavaní aktu o údajoch

Akt o údajoch predstavuje kľúčový súbor pravidiel používania a zdieľania údajov. S cieľom zabezpečiť, aby spoločnosti (najmä MSP a malé spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou) mohli v plnej miere využiť svoj potenciál a mohli svoj čas venovať skôr inováciám ako byrokracii, Komisia už vydala dokument s často kladenými otázkami³⁴ a usmernenia týkajúce sa palubných údajov³⁵, ktoré doplní širším balíkom podporných opatrení.

Medzi okamžité opatrenia patria:

- vzorové zmluvné podmienky spoločného využívania údajov s cieľom znížiť právnu zložitnosť, znížiť transakčné náklady a poskytnúť podnikateľským subjektom dôveru pri nadväzovaní nových partnerstiev,

³⁴ Európska komisia, *Frequently Asked Questions – Data Act* (Často kladené otázky – akt o údajoch), verzia 1.3, Brusel, 12. septembra 2025, dostupné na tejto adrese: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-frequently-asked-questions-about-data-act> (stránka navštívená 27. októbra 2025).

³⁵ Európska komisia, Usmernenie k údajom o vozidlách, ktoré je sprievodným dokumentom k nariadeniu (EÚ) 2023/2854 (akt o údajoch), C(2025) 6119 final, Brusel, 12. septembra 2025.

- štandardné zmluvné doložky pre cloudové služby s cieľom uľahčiť zmenu poskytovateľa a dosiahnuť uzatváranie spravodlivejších zmlúv, čím sa podporí hospodárska súťaž a inovácie na európskom trhu s cloudovými službami.

Medzi ďalšie opatrenia, ktoré sa majú postupne zavádzať, patria:

- usmernenia o primeranej náhrade s cieľom objasniť, čo možno účtovať za zdieľanie údajov, a poskytnúť tak držiteľom údajov, ako aj príjemcom údajov právnu istotu (1. štvrt'rok 2026),
- nové usmernenie k vybraným vymedzeniam pojmov v akte o údajoch (1. štvrt'rok 2026),
- právna asistenčná služba pre akt o údajoch s cieľom poskytovať priamu pomoc spoločnostiam s konkrétnymi otázkami o spôsobe uplatňovania nových pravidiel, pričom sa uprednostnia MSP, aby sa zabezpečilo, že ich otázky sa vyriešia rýchlo a s osobitnou pozornosťou (4. štvrt'rok 2025).

Tieto opatrenia spoločne uľahčia orientáciu v akte o údajoch, znížia zbytočné náklady a poskytnú spoločnostiam jasnosť a dôveru, ktorú potrebujú na využívanie nových príležitostí v dátovom hospodárstve EÚ. Komisia bude pozorne monitorovať využívanie zmluvných nástrojov, najmä vzorových zmluvných podmienok a štandardných zmluvných doložiek, a podľa potreby ich preskúma, doplní alebo prispôsobí v súlade s medzinárodným vývojom v oblasti spoločného využívania údajov.

Komisia sa bude usilovať o synergie medzi komunitou verejných obstarávateľov a európskymi dátovými priestormi s cieľom zvýšiť efektívnosť verejného sektora, pričom bude vychádzať z koncepcie vytvorenej medzi európskym priestorom pre zdravotné údaje a pracovnou skupinou veľkých obstarávateľov pre efektívnosť zdravotnej starostlivosti³⁶.

Hlavné opatrenia

- Návrh na **konsolidáciu právnych predpisov v oblasti údajov** (4. štvrt'rok 2025)
- Návrh na **aktualizáciu pravidiel o súkromí a elektronických komunikáciách** týkajúcich sa súborov cookie a podobných technológií (4. štvrt'rok 2025)
- Návrh na **cielené úpravy všeobecného nariadenia o ochrane údajov** (4. štvrt'rok 2025)
- Spustenie **iniciatívy za koncepciu dodržiavania predpisov jedným kliknutím** (od 4. štvrt'roka 2025)
- Zavádzanie podporných opatrení na vykonávanie aktu o údajoch (od 4. štvrt'roka 2025)

³⁶

[Môže európsky priestor pre zdravotné údaje umožniť lepšie obstarávanie? – Veľkí obstarávatelia skúmajú možnosti | Komunita verejných obstarávateľov.](#)

Pilier III: Zabezpečenie dátovej suverenity EÚ strategickou medzinárodnou dátovou politikou

Dátová suverenita je ústredným aspektom digitálnej budúcnosti EÚ. EÚ si musí zachovať kontrolu nad spôsobom prístupu k údajom, ich používaním a ochrany, a to tak na svojom území, ako aj v zahraničí. Suverenita si vyžaduje otvorenosť voči dôveryhodným partnerom vrátane cezhraničnej výmeny údajov, ale za podmienok, ktoré sú spravodlivé, bezpečné a v súlade s hodnotami a záujmami EÚ. Situácia, v ktorej majú zahraniční aktéri neobmedzený prístup na trh EÚ, zatiaľ čo európske spoločnosti sa v zahraničí stretávajú s neodôvodneným prekážkami, nemôže pokračovať.

Zabezpečenie suverenity je navyše synonymom ochrany odolnosti EÚ. Kritické údaje sú ohrozované kybernetickými útokmi, únikom technológií, sledovaním a závislosťami spojenými s nátlakom. EÚ musí zabezpečiť dostupnosť, integritu a bezpečnosť citlivých súborov údajov a zabrániť ich zneužívaniu alebo využívaniu, najmä aktérmi mimo EÚ.

Na tento účel bude Komisia uplatňovať stratégiu, v ktorej sa kombinuje otvorenosť so silou: spravodlivé podmienky pre prístup k údajom a cezhraničný prenos sa stanú pilierom digitálneho obchodu, citlivé iné ako osobné údaje EÚ budú predmetom ochrany prostredníctvom jasných ochranných opatrení a prehĺbi sa spolupráca s dôveryhodnými partnermi. Komisia bude pracovať aj na tvorbe modelov globálnej správy, ktoré budú zodpovedať záujmom a hodnotám EÚ a zabrániť fragmentácii na konkurenčné oblasti. Táto stratégia doplní dlhodobý prístup EÚ k bezpečným tokom osobných údajov, ktorý je súčasťou *acquis* EÚ v oblasti ochrany údajov.

*75 % účastníkov
prieskumu
zainteresovaných strán sa
vyjadrilo za asertívnejší
prístup EÚ k
medzinárodným tokom
iných ako osobných
údajov.*

EÚ vybudovala stabilný právny rámec a na medzinárodnej úrovni podporuje „dôveryhodný voľný tok údajov“, no napriek tomu existuje riziko, že nové neodôvodnené požiadavky na lokalizáciu údajov, kontroly vývozu a diskriminačné pravidlá v zahraničí budú oslabovať jej suverenitu. Komisia bude preto v záujme obrany záujmov a regulačnej autonómie EÚ konať asertívnejšie prijatím primeraných opatrení v prípadoch zneužitia otvorenosti alebo využívania zraniteľností ako zbrane.

i) Spravodlivé cezhraničné toky údajov a opatrenia na ochranu citlivých iných ako osobných údajov EÚ

Komisia začlení spravodlivé podmienky a účinnú kontrolu cezhraničných tokov údajov do medzinárodného digitálneho obchodu. Štruktúrované výmeny, napr. v rámci digitálnych partnerstiev a dialógov EÚ, budú riešiť existujúce situácie nerovnováhy, ktoré vznikajú, keď údaje EÚ prúdia do zahraničia bez primeraných ochranných opatrení.

V prípadoch pretrvávania nedostatkov Komisia prijme na základe objektívnych kritérií primerané opatrenia pri plnom rešpektovaní medzinárodných záväzkov Únie. V 2. štvrtroku 2026 vydá usmernenia na posúdenie zaobchádzania so subjektmi EÚ tretími krajinami a v prvom štvrtroku 2026 vypracuje súbor nástrojov proti úniku údajov s cieľom riešiť požiadavky na lokalizáciu, vylúčenie z trhu alebo nedostatočné ochranné opatrenia, či akékoľvek iné druhy neodôvodneného zaobchádzania. Tento súbor nástrojov môže vychádzať z nástrojov, ako je nariadenie o presadzovaní pravidiel obchodu³⁷, mechanizmus proti nátlakovým opatreniam³⁸ a v relevantných prípadoch aj aspekty hospodárskej bezpečnosti, resp. môže byť týmito nástrojmi inšpirovaný a bude zameraný na technológie a najlepšie postupy na posilnenie odolnosti EÚ. Ak sa nebudú riešiť štrukturálne narušenia alebo pretrvávajúce diskriminačné praktiky, Komisia v prípade potreby zváži dodatočné opatrenia na zabezpečenie spravodlivých podmienok prístupu k údajom a ich využívania.

Komisia bude okrem toho lepšie chrániť citlivé iné ako osobné údaje EÚ, čím doplní ochranu osobných údajov zaručenú všeobecným nariadením o ochrane údajov a rozhodnutiami o primeranosti. V spolupráci so zainteresovanými stranami a v nadväznosti na výsledky hĺbkových posúdení rizík prijme do 3. štvrtroku 2026 prvý balík cielených opatrení.

ii) Prepojenie ekosystémov EÚ na výmenu údajov s ekosystémami podobne zmysľajúcich tretích krajín

Právny rámec EÚ v oblasti ochrany údajov, kybernetickej bezpečnosti, presadzovania práva a súdnych prostriedkov nápravy predstavuje spoľahlivý základ pre držiteľov údajov zo zahraničia. Komisia bude podporovať bezpečné, konvergentné a interoperabilné prepojenia medzi dátovými ekosystémami EÚ a ekosystémami podobne zmysľajúcich partnerov s cieľom prilákať viac tokov údajov do EÚ.

Medzi plánované opatrenia patria i) podpora služieb a infraštruktúry, ako je CEDS, s cieľom umožniť bezproblémové cezhraničné zdieľanie; ii) poskytovanie nástrojov, ako sú štandardné zmluvné doložky, s cieľom pomôcť podnikateľským subjektom zabezpečiť zákonné výmeny iii) a začlenenie záväzkov týkajúcich sa cezhraničnej výmeny údajov do dvojstranných a viacstranných medzinárodných dohôd.

S cieľom posilniť konvergenciu a interoperabilitu bude Komisia podporovať európsky rámec dôveryhodných údajov v rámci medzinárodných dialógov a siete digitálnych partnerstiev. Preskúma aj vytvorenie značky dôvery, ktorá by bola potenciálne prepojená s modelom vyspelosti dátových priestorov – štandardizovaným rámcom určeným na posúdenie

³⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 z 15. mája 2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 50 – 58).

³⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2675 z 22. novembra 2023 o ochrane Únie a jej členských štátov pred hospodárskym nátlakom tretích krajín (mechanizmus proti nátlakovým opatreniam) (Ú. v. EÚ L 322, 27.11.2023).

spôsobilostí iniciatív v oblasti dátového priestoru – na podporu spolupráce s vládami a podnikateľskými subjektmi v zahraničí.

iii) Posilnenie hlasu EÚ v globálnej správe údajov

Konkurenčné modely správy údajov rozdrobujú globálne prostredie. Komisia zintenzívni podporu prístupov EÚ na medzinárodnej úrovni, najmä v nových rámcoch, a posilní koalície s podobne zmýšľajúcimi partnermi.

V súlade s medzinárodnou digitálnou stratégiou³⁹ Komisia a Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) do roku 2026 prehĺbia a prepoja digitálne partnerstvá v oblasti správy údajov, pričom sa zosúladiť s partnermi, ktorí majú spoločné ciele, a budú ďalej rozvíjať dohody o digitálnom obchode a kapitoly venované digitálnemu obchodu v rámci tradičných obchodných dohôd. Bude sa naďalej aktívne zúčastňovať na fórach ako sú G7, G20, OECD a OSN, pričom využije nástroje, ako je Deklarácia OECD o prístupe subjektov verejného sektora k osobným údajom.

Osobitná pozornosť bude venovaná podpore prístupov EÚ a vzájomne prospešnej spolupráce s kandidátskymi krajinami, potenciálnymi kandidátskymi krajinami a najbližšími susedmi. EÚ bude okrem toho spolupracovať s partnermi s cieľom preskúmať vytvorenie spoločnej platformy pre vybrané verejné údaje s vysokou hodnotou (napr. kultúrne dedičstvo) a usilovať sa o dôveryhodné dohody o tokoch citlivých údajov, prístupe subjektov verejného sektora a špecifických pravidlách pre jednotlivé odvetvia.

Hlavné opatrenia

- Vydanie usmernení na posudzovanie primeranosti zaobchádzania s údajmi EÚ mimo nej (2. štvrt'rok 2026)
- Vytvorenie súboru nástrojov na boj proti neodôvodnenej lokalizácii, vylúčeniu, slabým ochranným mechanizmom a úniku údajov (2. štvrt'rok 2026) a prijatie opatrení na ochranu citlivých iných ako osobných údajov (3. štvrt'rok 2026)

5. Stratégia pre dátovú úniu: sprístupnenie údajov pre umelú inteligenciu

S cieľom zabezpečiť konkurencieschopnosť v ére umelej inteligencie sa v stratégii pre dátovú úniu presúva dôraz zo stanovovania pravidiel na dosahovanie výsledkov. Vychádza zo základov, ktoré existujú od roku 2020, rieši otázky nedostatku údajov, regulačnej zložitosti a globálnej konkurencie.

Európsky dátový inovačný výbor zostane ústredným fórom správy, ktoré sa zreformuje v záujme hlbších technických diskusií a strategického dialógu s členskými štátmi a zástupcami priemyslu. Zároveň sa Aliancia pre využívanie umelej inteligencie stane hlavným kanálom spätnej väzby od odvetví, čím sa zabezpečí, aby spoločnosti, výskumní pracovníci a verejní

³⁹ Európska komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade – Medzinárodná digitálna stratégia pre Európsku úniu, JOIN(2025) 140 final, Brusel, 5. júna 2025.

aktéri mali vplyv na vykonávanie. Stredisko pre monitorovanie umelej inteligencie bude sledovať nové trendy a premietne ich do politických poznatkov.

Cielenými opatreniami sa zabezpečí škálovanie kvalitných údajov, zjednodušenie regulačného prostredia a posilnenie úlohy EÚ v globálnych tokoch údajov. Pre MSP a inovátorov z toho vyplývajú nižšie náklady na dodržiavanie predpisov, jednoduchší prístup k údajom a priaznivejšie medzinárodné prostredie.

Úspech sa však dá dosiahnuť len na základe merateľných ukazovateľov. Komisia preto oznámila plán jednotného trhu s cieľom zvýšiť tempo a urýchliť procesy. Stratégia pre dátovú úniu môže podľa potreby k tomuto plánu prispieť a usmerniť tvorcov politik a zástupcov jednotlivých odvetví (predovšetkým MSP) pri odstraňovaní prekážok a dobudovaní jednotného trhu s údajmi.

Stratégia pre dátovú úniu, ktorá úzko súvisí so stratégiou využívania umelej inteligencie, zabezpečuje, aby dátové základy EÚ priamo prispievali k vývoju, zavádzaniu a využívaniu umelej inteligencie vo všetkých odvetviach.

Dlhodobá vízia je jasná: suverénne európske dátové hospodárstvo, v ktorom je tok údajov bezpečný a zodpovedný, zaistenie fungovania aplikácií umelej inteligencie, podpora inovácií a posilnenie konkurencieschopnosti.